

21.5.2020

לכבוד
אגד תחבורה בע"מ
שדרות מנחם בגין 5, "פארק טק"
תד. 150
בית דגן, מיקוד 5020000
לדוא"ל: pniot@egged.co.il; malic@egged.co.il

הנדון: בקשה להכחדה מוחלטת של מופעי הדרת נשים בחברתכם

שלום רב,

לאחרונה הוקם ליד הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב מיזם שבו עשרות רבות של מנהלות ומנהלים בכירים במגזר העסקי התגייסו במטרה לקדם אחריות חברתית ולתפקד ככח תגובה מהיר לפגיעות משמעותיות בערכים של המשטר הדמוקרטי בישראל בכלל ובזכויות האדם בפרט. פרטים על ה"מנהלות והמנהלים לאחריות חברתית" ופעילותינו ניתן למצוא [כאן](#). במסגרת פעילותנו אנו עומדים להקים את רשימת "עסקים איתם איננו עושים עסקים", בה נפרסם שמות של חברות, עסקים ורשויות שנמצאו לאחר בדיקה ככאלה הפוגעים בזכויות האדם באופן פסול משפטית או ציבורית.

המלצת הוועד המנהל של המנהלות והמנהלים לאחריות חברתית לחברים במיזם ולציבור בכללותו תהיה להימנע מרכישת מוצרים ושירותים ומעשיית עסקים בכל דרך אחרת עם גופים שישתייכו לרשימת "עסקים איתם איננו עושים עסקים".

הרינו לפנות אליכם בעניין מקרים מצערים שהובאו לידיעתנו לפיהם נהגים בחברתכם או בחברות המספקות לכם שירותים מסרבים להעלות נשים לאוטובוס. לעיתים נטען כי נהג "שומר מידות" חשב שהלבוש של האשה אינו הולם (כמו למשל במקרה מיוני 2018 אשר מתנהל בבית משפט השלום בתל אביב ואשר פורסם [כאן](#)); ולעיתים, לטענת הנהג, באוטובוס יש מקומות ישיבה רק לגברים (כמו למשל במקרה מיוני 2019 אשר פורסם [כאן](#)). התנהלויות אלו מצטרפות למקרים משפיליים נוספים כגון מדבקות

אשר מודבקות באוטובוסים על ידי גורמים פרטיים ואשר מפנות נשים לשבת באחורי האוטובוס (כמו למשל במקרה ממרץ 2019 אשר פורסם כאן).

קשה להגזים בבוטות הפגיעה בזכותן של הנשים לשוויון הגלומה בפרקטיקות אלה. הפליה קבוצתית מסוג זה, הפוגעת בנשים באשר הן נשים, טומנת בחובה השפלה עמוקה ופגיעה בכבודן העצמי. סגירת הדלת (הן במפורש והן באופן מטפורי) בפני נשים בשל מינן, מעוותת את נורמות המוסר ומסמנת נשים כנחותות. בנוסף, הדרת נשים מתחבורה ציבורית משיקולי "צניעות" מהווה מעשה פטרנליסטי וכוחני של אדם שמשליך על האחר אחריות לרגשותיו ומעשיו במקום לקחת את האחריות על עצמו. בהפיכת התחבורה הציבורית בישראל למרחב לא בטוח עבור נשים, יש פגיעה חמורה בזכותן לביטחון ולחופש תנועה.

למיזוגניות ולהפליה כלפי נשים אין מקום במדינת ישראל, מדינה דמוקרטית אשר נבנתה על ערכי השוויון והכבוד הטבעיים עמוק ביסודותיה ובשיטת המשפט שלה. אנו מצפים מאגד להפנים זאת באופן עמוק.

תופעה מזעזעת ומעוררת שאט נפש זו, היא אף מנוגדת לחוק. [פסיקת בג"ץ](#) אסרה באופן מפורש על הפרדה כפויה בתחבורה ציבורית. נקבע כי "מפעיל תחבורה ציבורית (כמו כל אדם אחר) אינו רשאי לומר, לבקש או להורות לנשים היכן עליהן לשבת באוטובוס רק משום היותן נשים, או מה עליהן ללבוש, והן רשאיות לישוב בכל מקום שתרכינה". דברים אלו חלים ביתר שאת על מניעה מוחלטת מכניסה לאוטובוס ומנעייה בו. עוד נקבע כי הנהג הוא "קברניט האוטובוס", עליו להבטיח את זכויותיהם של כל נוסע ונוסעת, ומכאן נובעת אחריותה של כל חברת היסעים לדאוג לכך. בג"ץ אף הכיר בכך שפגיעה בזכות הנוסע/ת עשויה לזכות בעילת תביעה מכוח סעיף 3(א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (כפי שנפסק כאן).

ממידע שהגיע אלינו ואשר נבדק על ידינו, אתם טוענים שהמדיניות הרשמית שלכם הינה מדיניות של אפס סובלנות לאירועי הדרה וגזענות בתחבורה הציבורית. אנו מברכים אתכם על כך ומעריכים את ההתנצלות שהבעתם בחלק מן המקרים. עם זאת, כדי שלא יתרבו חלילה מקרים מן הסוג הזה, אנו קוראים לכם לפעול באופן מיידי להכחדה מוחלטת של התופעה מחברתכם ומחברות הנותנות לכם שירותים. ניתן לפעול בהקשר זה, בין היתר, בדרך של רענון ההנחיות בדבר חובתם של הנהגים להימנע מכל הפליה, בנקיטת הליכים משמעותיים נגד נהגים שסרחו, בבקרה קפדנית של התנהלות הנהגים בקווים הבעייתיים, או בכל דרך אפקטיבית אחרת שתמצאו לנכון. אנו מצפים מכם לפעול בנחישות ולהצליח כבר בזמן הקרוב ליצור מרחב היסעים בטוח ושוויוני לנשים ולכל הקבוצות השונות המרכיבות את החברה הישראלית.

אנו מקווים שתתקנו את הדרוש תיקון באופן מיידי ופומבי (ראו למשל דוגמא טובה [כאן](#)) ומצפים כי תשלחו מסר פומבי נחרץ בקול חזק וברור כנגד הדרה ואפליה בחברה הישראלית כולה ובתחום המגדר בפרט.

אנו מצפים לעדכון בנושא תוך ארבעה שבועות מיום שליחת מכתב זה, על מנת שנוכל להימנע מהכללת שמכם ברשימת "עסקים איתם איננו עושים עסקים" של המנהלות והמנהלים לאחריות חברתית. לחלופין, ככל שברצונכם למסור תגובה לטענות הכלולות במכתבנו זה, נשמח לפרסמה באתרנו בכל עת.

בכבוד רב,

פרופסור רונן אברהם,

Ronen3112@gmail.com

מנהלות ומנהלים לאחריות חברתית
(ליד הפקולטה למשפטים באוניברסיטת
תל אביב)

